

Euroopa Parlamendi president Roberta Metsola
Euroopa Ülemkogu 20. oktoobril 2022

Head kolleegid

Taas oleme siin koos ja taas ootavad Euroopa Liidu kodanikud, keda me esindame, meilt otsuseid ja juhtimist.

Nad on mures. Venemaa rünnakute ülekanduv mõju eluviisile, mida oleme pikka aega enesestmõistetavaks pidanud, kahandab minimiste stabiilsus- ja turvatunnet ning usku tulevikku.

Nad ootavad, et näitaksime neile teed, näitaksime lahendust, mis tooks tagasi meelerahu, mille nii paljud on kaotanud. Peame reageerima jõuliselt, ühtselt – ja sama mõõduga. Peame otsustavamalt tegutsema. See on ainus viis edasi liikuda, olgu kõne all toimetulek elektrihindade tõusu, gaasitarnete vähenemise või kasvava inflatsiooniga – mis pole veel haripunkti jõudnud – või reageerimine Venemaa ebaseaduslikule, põhjendamatu ja jõhkrale sissetungile suveräänsesse Ukrainasse.

Pandeemia näitas, kui haavatav on meie tervis. Venemaa sissetung on näidanud, et oleme haavatavad julgeoleku ja kaitse valdkonnas. Meie energiapoliitika nõrkused on ilmsiks tulnud ja neid on ära kasutatud. Meie elanikkond vananeb ja ülemaailmsed tarneahelad on surve all.

Peame olema tõeliselt ühtsed ega tohi lähtuda väikseimast ühisnimetajast. Peame tegutsema kiiremini ja põhjalikumalt.

See kehtib ka energeetika valdkonnas – olgugi olukord praegu parem kui mõni kuu tagasi, ohustab meid endiselt suhteline gaasinappus, millele lisandub jäik nõudlus ja asjaolu, et Venemaa kasutab gaasitarneid relvana. Tõdemus, et Euroopa tarned ja varud on liiga napid ja liit on haavatavas olukorras, tekitab turgudel paanika ja hinnavolatiilsuse.

Meil on puudusi, mis tuleb kõrvaldada. Et oma vastupanuvõimet suurendada, peame võtma ühismeetmeid, olema gaasiga varustamisel solidaarsed ja looma usaldusväärse ühtse energiaturu.

Komisjon on teinud mitu kiireloomulist ettepanekut. Nende seas on juhusliku kasumi maksustamine, gaasinõudluse vähendamine ja veeldatud maagaasi uue võrdlusaluse kehtestamine. Euroopa Parlament on need meetmed heaks kiitnud, kuid samas püsib tunne, et sellest ei piisa Euroopa ettevõtete aitamiseks, kelle jooksvad kulud neil üle pea kasvavad, või perede toetamiseks, kes ei suuda enam arveid maksta.

Me peame kaugemale ette mõtlema. Vajame energiaturu jaoks usaldusväärset tulevikukava. Vajame ühist gaasihangete mehhanismi. See on ainus viis leida ühine lahendus, selle asemel et üksteist üle pakkuda just siis, kui koostöö on kõige olulisem. Peame uuesti kaaluma võimalust siduda elektri hinnad gaasihindadest lahti – erakorralise ajutise meetmena.

Ajad muutuvad ja uus aeg nõuab uusi tegutsemisviise. Peame selleks valmis olema. See pole kerge, sest meil kõigil on oma siseolukord ja sisepinged, kuid üksi tegutsemine ei tohiks kõne allagi tulla. Panused on liiga suured. Peame koostööd tegema – peame päriselt solidaarsed olema. Tänane uudis uue roheline energia koridori kohta, mis ühendab Portugali, Hispaaniat ja Prantsusmaad, näitab kujukalt, et ühised lahendused on võimalikud.

Parlament on jätkuvalt valmis oma osa täitma, ja ta suudab tegutseda kiiresti, nagu aasta algul gaasi hoiustamise küsimuses ja nagu praegu kava „REPowerEU“ elluviimisel. Me mõistame probleemi ulatust. Me oleme valmis. Euroopa Parlament on valmis energiaturu pikaajalise toimimise läbivaatamises osalema ja tulemusi saavutama.

Euroopa Parlament on partner ja liitlane. Meil on samad eesmärgid. Me teenime samu kodanikke. Euroopa Parlamendi liikmed viivad selle sõnumi ka oma koduriiki. Nad saavad kodanikele selgitada, mida me teeme ja miks see vajalik

on. See on väga tähtis, et säilitada ühtsus ning võidelda Venemaa argumentide ja desinformatsiooni vastu, mille siht on meid destabiliseerida ja lahku ajada.

Me mõistame perede ja ettevõtete muresid. Tungiv vajadus lahendusi leida ei tähenda, et võiksime seadusandliku tavamenetluse kõrvale jätta. Euroopa Parlament suurendab vastuvõetavate ettepanekute Euroopa demokraatlikku legitiimsust. Just sellepärast peaks parlament uute ettepanekute menetlemisel täielikult osalema. See on inimestele tähtis.

Me suudame oma arved kontrolli alla saada ilma pikaajalisi kliimaeesmärke hülgamata, kuid me suudame seda ainult üheskoos.

Energiahindade tõus soodustab muidugi inflatsiooni ning see vähendab kodumajapidamiste ja ettevõtjate kasutatavat tulu. Samuti on surve all meie pangad ja finantssektor. Eluasemeturgu mõjutab hüpoteekide kallinemine. Kahekohaline inflatsioon ja kiiresti tõusvad intressimäärad mõjuvad kui hiidlaine, mis pühib minema kodude, palkade ja riigieelarvete väärtuse.

Tänu majanduse juhtimise raamistikule ja taasterahastule „NextGenerationEU“ toibus meie majandus pärast pandeemiat kiiresti. Nüüd peame looma õiged tingimused erainvesteeringute ergutamiseks, et suunata ELi majandus tagasi stabiilsele kasvuteele.

Lahendused maksavad raha. Pandeemia sundis meid võtma võlgu, mis tuleb tagasi maksta omavahenditest – kuid me teame, et neist ei piisa. Suurema võla teenindamiseks ja suurema puudujäägiga toimetulekuks on vaja majanduskasvu. Majanduskasv on ainus väljapääs. See toob meid tagasi energia juurde. Et aidata kõikjal taastada kindel majanduskasv, peame vähendama hindu. Nii saame leevendada kriisi sotsiaalset ja majanduslikku mõju ja pöörata tähelepanu kõige nõrgematele.

Meie majandus vajab seda tõuget. See ei ole mitte üksnes jõukuse, vaid ka julgeoleku küsimus.

Ühtlasi tähendab see, et ELi eelarve tuleb uuesti läbi mõelda. Uues mitmeaastases finantsraamistikus on juba ilmnunud mitu probleemi. Selles

napib ressursse ja paindlikkust kriisidele reageerimiseks ja uute prioriteetide rahastamiseks. Et ajaga kaasas käia, on vaja eelarvet muuta. Eelarvevälised lahendused või lihtsalt läbivaatamine ei anna tulemusi, mida inimesed meilt ootavad.

Tean, et arutelu taasavamine tekitab vastuseisu. Ma tean, milline on poliitiline tegelikkus, kuid mitmeaastane finantsraamistik tuleb sisseehitatud paindlikkusega tulevikukindlaks muuta. Ülemmääri tuleks vajaduse korral tõsta, et võtta arvesse tekkivaid vajadusi ja uusi prioriteete.

Me püüame leida raha Ukrainale humanitaarabi andmiseks, ülemaailmse toidukriisi ületamiseks, loodusõnnetustega toimetulekuks ning oma energia-, kaitse- ja strateegilise autonoomiaga seotud poliitiliste eesmärkide rahastamiseks. Kõigele lisaks on vaja sadu miljardeid, et Ukrainat uuesti üles ehitada.

Kuid selle asemel, et kasutada ELi eelarves ette nähtud piiratud raha nendeks prioriteetideks, peame seda kasutama taasterahastu „NextGenerationEU“ võla tagasimaksmiseks, sest me ei ole kokku leppinud uutes omavahendites ja kasvavad intressimäärad sunnivad meid maksma kavandatust palju rohkem. 2023. aastal kulub selleks täiendavalt 450 miljonit eurot. Seda on üha raskem seletada.

Võla tagasimaksmine ei ole vabatahtlik – see on möödapääsmatu. Kui intressimäärad jäävad kõrgeks, kulutavad taasterahastu „NextGenerationEU“ võla tagasimaksed kogu eelarve kriisireageerimissuutlikkuse ja hakkavad kahandama ELi programmide rahastust.

Kuid seejuures ei saa jätta suurendamata Ukrainale antavat abi. Raskused, millega me silmitsi seisame, on omavahel seotud. Need on sama probleemi eri aspektid, mida õhutavad Venemaa agressioon ja ekspansiooniteooriad, mis peaksid kuuluma ajalukku.

Ukraina linnade ja tsiviiltaristu vastu suunatud valimatute rünnakute laine on vapustav, kuid sellele tuleb vastata otsustavalt, sealhulgas:

- sanktsioonide suurendamine;
- suurem sõjaline toetus, eelkõige õhutõrjesüsteemid, tankid ja soomukid;
- suuremad jõupingutused Ukrainas toime pandud sõjakuritegudele reageerimiseks.

See on oluline, kui tahame rahu saavutada – ja me peame rahu saavutama. Kuid see peab olema tõeline, kestlik ja püsiv rahu. Liiga paljudel neist riikidest, mille juhid te olete, on okupatsioonikogemus – mõnigi teie seast on seda vahetult tunda saanud. Me peame Euroopa valusast ajaloost õppima ja mõistma, kellega meil tegemist on. Meie eesmärk on rahu. Aga tõelise rahu võib saavutada ainult õiglusega – kohtu kaasabil, mis uurib sõjakuritegusid, nende toimepanijaid ja nende hüvitamist.

Peame olema valmis edasi minema. Sanktsioone on kritiseeritud, tean seda. Kuid need on vajalikud, need mõjuvad ja neid tuleb veelgi karmistada – sealhulgas Lukašenka suhtes Valgevenes.

Euroopa tulevik sõltub tema võimest kiiresti, jõuliselt ja ühtselt kohaneda. Sest peame tunnustama, et iga üksmeele puudumise märki kasutatakse ära ja suunatakse meie vastu.

Venemaa jõhker, ebaseaduslik ja põhjendamatu sissetung Ukrainasse näitas, kuidas me peame kohanema ja kuidas peame hoidma kaitse ja julgeoleku oma tegevuskavas tähtsal kohal, et hübriidrännakutele vastu astuda. Kui saabub talv ja koos sellega vältimatult Venemaa vaenutegevuse hoogustumine, peame mõtlema Euroopale kui kogukonnale, kuhu kuulub veel 43 miljonit inimest, kes meist sõltuvad. Peame valmis olema.

Tõsi on see, et meie kaitse sõltub Ukrainast ja abist, mida me talle anname. Õhutõrjesüsteemid. Tankid. Rahaline toetus. Poliitiline toetus.

Lõpetuseks tahan mainida Moldovat, Euroopa vaeseimat riiki, mida Venemaa Ukraina-vastase sõja tagajärjed on rängalt tabanud nii majandus-, humanitaar-

ja energiavaldkonnas kui ka poliitilises mõttes. Moldova vajab meie tähelepanu ja praktilist abi.

Ma tean, kui palju te olete ohverdanud – poliitiliselt, rahaliselt, sõjaliselt. Ma tean, et veelgi kiiremini ja kaugemale minna ei ole lihtne. Kuid millal enne on tehtud ainult lihtsaid asju? See on vajalik. See on otsustavalt tähtis. Me peame tegutsema ning olen veendunud, et üheskoos suudame seda.